

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

**SAŽETI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA PERIOD
TOKOM GODINE KOJI JE ZAVRŠIO 30. SEPTEMBRA 2018.**

(nerevidirani)

u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 34

Sarajevo, 30. oktobar 2018. godine

Sadržaj

	Strana
Uvod	1
Finansijski izvještaji	
Izvještaj o dobiti ili gubitku	2
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	3
Izvještaj o finansijskom položaju	4
Izvještaj o promjenama u kapitalu	5
Izvještaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz Sažete finansijske izvještaje	8 - 29

UVOD

Centralna banka Bosne i Hercegovine, kao vrhovna monetarna institucija u Bosni i Hercegovini, nastavlja dosljedno poštovati ciljeve i zadatke propisane Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Kako je prikazano u Napomeni 12 Sažetih finansijskih izvještaja za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2018. godine, princip valutnog odbora je u potpunosti ispoštovan, što je garancija monetarne stabilnosti i najbolji pokazatelj uspješnosti poslovanja Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Izuzetno nepovoljni tržišni uslovi kojima je naša institucija već duži niz godina izložena, a koji dolaze iz međunarodnog okruženja, nastavljeni su i u 2018. godini. Posebno negativan pritisak na poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine vrše izuzetno nepovoljni uslovi tržišta eurozone u vidu negativnih kamatnih stopa na depozite i vrijednosne papire u koje se, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, plasiraju devizne rezerve Centralne banke Bosne i Hercegovine. S ovim problemima se suočavaju i druge centralne banke i isti se neminovno odražavaju na njihove finansijske performanse. Naša institucija ostaje maksimalno posvećena zaštiti monetarne stabilnosti Bosne i Hercegovine kroz aranžman valutnog odbora.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka Bosne i Hercegovine je obavezna primjenjivati Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (MSFI) u prikazivanju svog finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja. Od 1. januara 2018. godine Centralna banka Bosne i Hercegovine je primijenila MSFI 9, koji je uveo novitete u klasifikaciji i mjerenju finansijske imovine, kao i novi koncept i obavezu izračuna rezervacija za očekivane kreditne gubitke za finansijsku imovinu. MSFI 9 nalaže kontinuirano priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka po principu „pogleda unaprijed“ i ažuriranje na svaki izvještajni datum, u cilju prikaza promjena kreditnog rizika kojem je izložena finansijska imovina Centralne banke Bosne i Hercegovine. To je ujedno i jedna od suštinskih promjena u odnosu na MRS 39, koji je primjenjivao koncept „nastalog“ gubitka koji Centralna banka Bosne i Hercegovine nikad nije ni imala. Zahtjeve MSFI 9 smo u potpunosti ugradili u naše poslovne procese i nastavljamo s aktivnim radom i unapređenjima o ovom i svim drugim pitanjima. MSFI 9 se primjenjuje u svim finansijskim i nefinansijskim subjektima koji imaju finansijsku imovinu. Globalno je očekivanje da će MSFI 9 dati doprinos u poboljšanju stabilnosti finansijskih sistema.

U Sažetim finansijskim izvještajima za period koji je završio 30. septembra 2018. godine objavili smo transparentno potrebne informacije propisane MSFI-ovima vezane za naše poslovno i finansijsko stanje, a u vezi s periodičnim finansijskim izvještavanjem. No, naglašavamo da Centralna banka Bosne i Hercegovine, kao ni druge centralne banke u svijetu, nije profitno orijentisana finansijska institucija i njena uspješnost se ne može mjeriti po ostvarenom finansijskom rezultatu već po ostvarenju Zakonom postavljenih ciljeva vezanih za monetarnu stabilnost. Sve Bančine aktivnosti i operacije se poduzimaju u cilju održanja monetarne stabilnosti, a ne s ciljem generisanja prihoda ili profita. S tim u vezi, nastavimo i u budućnosti s transparentnim informisanjem o politikama, aktivnostima i operacijama Centralne banke Bosne i Hercegovine.

IZVJEŠTAJ O DOBITI ILI GUBITKU

za period

(nerevidirani) (u hiljadama KM)	Napomena	01/01- 30/09/2018. ⁽¹⁾	01/07- 30/09/2018.	01/01- 30/09/2017.	01/07- 30/09/2017.
Prihod od kamata		21.414	7.209	22.195	7.328
Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine		(7.974)	(2.744)	(8.672)	(2.804)
Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka		4.270	1.451	3.124	1.112
NETO PRIHOD OD KAMATA	5	17.710	5.916	16.647	5.636
Prihod od provizija i naknada		12.724	4.308	11.509	4.238
Rashod od provizija i naknada		(473)	(159)	(413)	(150)
NETO PRIHOD OD PROVIZIJA I NAKNADA	6	12.251	4.149	11.096	4.088
Neto realizovani dobiti od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	-	2.587	2.392
Neto realizovani dobiti od prodaje finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		356	123	-	-
Neto dobiti / (gubici) od kursnih razlika		91	128	(448)	(200)
Ostali prihodi		1.217	77	1.488	573
OPERATIVNI PRIHODI		31.625	10.393	31.370	12.489
Troškovi osoblja		(13.881)	(4.722)	(13.623)	(4.709)
Administrativni i ostali operativni troškovi		(5.834)	(1.847)	(5.308)	(2.015)
Deprecijacija i amortizacija		(1.844)	(789)	(1.504)	(520)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(21.559)	(7.358)	(20.435)	(7.244)
NETO DOBIT PRIJE REZERVACIJA		10.066	3.035	10.935	5.245
Neto (gubici) od umanjenja	7	(9.049)	1.415	-	-
NETO DOBIT ZA PERIOD		1.017	4.450	10.935	5.245

Napomene na stranama od 8 do 29 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

(1) Izvještaj o dobiti ili gubitku za period koji je završio 30. septembra 2018. godine odražava primjenu MSFI 9 od 1. januara 2018. godine. Za dodatne informacije o primjeni MSFI 9 pogledati Napomene 2 i 4 ovih nerevidiranih sažetih finansijskih izvještaja. Uporedne informacije nisu prepravljene.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

za period

(nerevidirani) (u hiljadama KM)

	01/01 - 30/09/2018. ⁽¹⁾	01/07 - 30/09/2018.	01/01 - 30/09/2017.	01/07 - 30/09/2017.
NETO DOBIT ZA PERIOD	1.017	4.450	10.935	5.245
Ostala sveobuhvatna dobit				
<i>Stavke koje se mogu naknadno prenositi u izvještaj o dobiti ili gubitku:</i>				
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju				
Neto promjena u fer vrijednosti tokom perioda	-	-	(14.806)	12.914
Prenos u izvještaj o dobiti ili gubitku	-	-	(2.587)	(2.392)
	-	-	(17.393)	10.522
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Neto promjena u fer vrijednosti tokom perioda	(57.624)	(59.394)	-	-
Neto promjena u očekivanim kreditnim gubicima	8.666	(701)	-	-
Prenos u izvještaj o dobiti ili gubitku	(356)	(123)	-	-
	(49.314)	(60.218)	-	-
Monetarno zlato				
Neto promjena u fer vrijednosti	(11.102)	(8.496)	(1.676)	(768)
	(11.102)	(8.496)	(1.676)	(768)
Ukupno ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit	(60.416)	(68.714)	(19.069)	9.754
UKUPNO SVEOBUHVAATNI (GUBITAK) / DOBIT ZA PERIOD	(59.399)	(64.264)	(8.134)	14.999

Napomene na stranama od 8 do 29 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

(1) Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za period koji je završio 30. septembra 2018. godine odražava primjenu MSFI 9 od 1. januara 2018. godine. Za dodatne informacije o primjeni MSFI 9 pogledati Napomene 2 i 4 ovih nerevidiranih sažetih finansijskih izvještaja. Uporedne informacije nisu prepravljene.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

		na dan		
(nerevidirani) (u hiljadama KM)	Napomena	30. septembar 2018. ⁽¹⁾	1. januar 2018. ⁽¹⁾	31. decembar 2017.
IMOVINA				
Strana valuta u gotovini		249.139	236.402	236.402
Depoziti kod inostranih banaka	8	2.625.545	2.697.015	2.698.650
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju		-	-	6.202.071
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	8.492.787	7.473.857	-
Monetarno zlato		192.756	203.858	203.908
Ulaganja koja se drže do dospijeća		-	-	1.214.062
Specijalna prava vučenja u MMF-u		1.492	1.531	1.531
Ostala aktiva		10.247	11.626	11.656
Nekretnine i oprema		44.815	45.465	45.465
Nematerijalna imovina		1.419	1.072	1.072
Vlasnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		27.813	27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		11.646.013	10.698.639	10.642.630
OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE				
Gotov novac u opticaju		4.717.246	4.319.360	4.319.360
Depoziti banaka		5.437.769	5.033.065	5.033.065
Depoziti Vlade i ostalih deponenata		837.323	624.708	624.708
Rezervisanja za obaveze i troškove		1.433	1.650	1.650
Ostale obaveze		2.997	11.212	11.212
Ukupno obaveze		10.996.768	9.989.995	9.989.995
Početni kapital		25.000	25.000	25.000
Generalne rezerve (zadržana dobit) —		506.289	506.289	542.766
Posebne rezerve		31.300	31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti	10	85.639	146.055	53.569
Neto dobit za period		1.017	-	-
Ukupno kapital i rezerve		649.245	708.644	652.635
UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE		11.646.013	10.698.639	10.642.630

Napomene na stranama od 8 do 29 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

(1) Izvještaj o finansijskom položaju na dan 30. septembar 2018. godine odražava primjenu MSFI 9 od 1. januara 2018. godine. Za dodatne informacije o primjeni MSFI 9 pogledati Napomene 2 i 4 ovih nerevidiranih sažetih finansijskih izvještaja. Uporedne informacije nisu prepravljene.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU

	za period								
(nerevidirani) (u hiljadama KM)	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Posebne rezerve	Rezerve fer vrijednosti – finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Rezerve fer vrijednosti – dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Rezerve fer vrijednosti – vlasnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Revalorizacijske rezerve/Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Neto dobit za period	Ukupno
Stanje na dan 31. decembar 2017.	25.000	542.766	31.300	93.120	-	-	(39.551)	-	652.635
Prilagođavanje kod početne primjene MSFI 9 (Napomena 4)	-	(36.477)	-	(93.120)	146.053	2	39.551	-	56.009
Početno stanje na dan 1. januar 2018.	25.000	506.289	31.300	-	146.053	2	-	-	708.644
Ukupno sveobuhvatna dobit za period									
Neto dobit za period	-	-	-	-	-	-	-	1.017	1.017
Ostali sveobuhvatni (gubitak)	-	-	-	-	(49.314)	-	(11.102)	-	(60.416)
	-	-	-	-	(49.314)	-	(11.102)	1.017	(59.399)
Stanje na dan 30. septembar 2018. ⁽¹⁾	25.000	506.289	31.300	-	96.739	2	(11.102)	1.017	649.245
Stanje na dan 1. januar 2017.	25.000	537.892	31.300	111.597	-	-	(38.357)	-	667.432
Ukupno sveobuhvatna dobit za period									
Neto dobit za period	-	-	-	-	-	-	-	10.935	10.935
Ostali sveobuhvatni (gubitak)	-	-	-	(17.393)	-	-	(1.676)	-	(19.069)
	-	-	-	(17.393)	-	-	(1.676)	10.935	(8.134)
Stanje na dan 30. septembar 2017.	25.000	537.892	31.300	94.204	-	-	(40.033)	10.935	659.298

Napomene na stranama od 8 do 29 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

(1) Izvještaj o promjenama u kapitalu za period koji je završio 30. septembra 2018. godine odražava primjenu MSFI 9 od 1. januara 2018. godine. Za dodatne informacije o primjeni MSFI 9 pogledati Napomene 2 i 4 ovih nerevidiranih sažetih finansijskih izvještaja. Uporedne informacije nisu prepravljene.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

(nerevidirani) (u hiljadama KM)	Napomena	01/01 – 30/09/2018. ⁽¹⁾	za period 01/01 – 30/09/2017.
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Neto dobit za period		1.017	10.935
Usklađenja:			
Deprecijacija i amortizacija		1.844	1.504
Neto gubici po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka za dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		8.666	-
Neto realizovani (dobici) od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	(2.587)
Neto realizovani (dobici) od prodaje dužničkih instrumenata mjenjenih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(356)	-
Prihodi od donacija		(102)	(99)
Rezervisanja za obaveze i troškove		(154)	(12)
(Dobici) od otuđenja nekretnina i opreme		-	(41)
Prihodi od dividendi priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku		(589)	(763)
Prihodi od kamata za dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(21.373)	-
Prihodi od kamata za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju i ulaganja koja se drže do dospijea priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku		-	(22.174)
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obavezama		(11.047)	(13.237)
Promjene na poslovnoj imovini i obavezama			
(Povećanje) depozita kod inostranih banaka		(365.479)	(758.517)
Smanjenje / (povećanje) ostale aktive		1.219	(7.735)
Povećanje gotovog novca u opticaju		397.886	267.169
Povećanje depozita		617.319	426.866
(Smanjenje) ostalih obaveza		(802)	(452)
Isplata otpremnina		(63)	(144)
Neto novac od operativnih aktivnosti		639.033	(86.050)
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme		-	41
Kupovine nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		(1.541)	(1.874)
Naplaćena glavnica i kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		1.826.996	-
Kupovine dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(3.119.681)	-
Prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		237.504	-
Naplaćena glavnica i kamata od finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	2.114.374
Kupovine finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	(3.551.877)
Prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	470.088
Naplaćena glavnica i kamata od ulaganja koja se drže do dospijea		-	16.008
Kupovine ulaganja koja se drže do dospijea		-	(90.720)
Primljena dividenda		589	763
Neto novac od investicijskih aktivnosti		(1.056.133)	(1.043.197)

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (NASTAVAK)

	Napomena	01/01 – 30/09/2018. ⁽¹⁾	01/01 – 30/09/2017.
NOVČANI TOKOVI OD FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Raspodjela dobiti u državni budžet		(7.311)	(8.437)
Neto novac od finansijskih aktivnosti		(7.311)	(8.437)
Neto (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		(424.411)	(1.137.684)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		2.060.001	2.973.081
Novac i novčani ekvivalenti na kraju perioda	11	1.635.590	1.835.397

Napomene na stranama od 8 do 29 čine sastavni dio ovih sažetih finansijskih izvještaja.

(1) Izvještaj o novčanim tokovima za period koji je završio 30. septembra 2018. godine odražava primjenu MSFI 9 od 1. januara 2018. godine. Za dodatne informacije o primjeni MSFI 9 pogledati Napomene 2 i 4 ovih nerevidiranih sažetih finansijskih izvještaja. Uporedne informacije nisu prepravljene.

NAPOMENE UZ SAŽETE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA PERIOD TOKOM GODINE KOJI JE ZAVRŠIO 30. SEPTEMBRA 2018.

Napomena 1	Osnova za pripremu	8	Napomena 10	Rezerve fer vrijednosti	20
Napomena 2	Promjene računovodstvenih politika	10	Napomena 11	Novac i novčani ekvivalenti	21
Napomena 3	Buduće promjene računovodstvenih politika	14	Napomena 12	Aranžman valutnog odbora	21
Napomena 4	Uticaj promjena računovodstvenih politika	14	Napomena 13	Upravljanje finansijskim rizicima	21
Napomena 5	Neto prihod od kamata	18	Napomena 14	Mjerenje fer vrijednosti	24
Napomena 6	Neto prihod od provizija i naknada	19	Napomena 15	Vanbilansne stavke	26
Napomena 7	Neto (gubici) od umanjenja	19	Napomena 16	Transakcije sa povezanim stranama	28
Napomena 8	Depoziti kod inostranih banaka	20	Napomena 17	Odobranje Sažetih finansijskih izvještaja	29
Napomena 9	Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	20			

1. OSNOVA ZA PRIPREMU

1.1. Subjekt izvještavanja

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Banka“) je osnovana u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. juna 1997. godine, saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini. Osnovni cilj Banke je održavanje monetarne stabilnosti Bosne i Hercegovine.

Sjedište Centralnog ureda Banke je u Sarajevu, Maršala Tita broj 25.

U skladu sa članom 64. stav 2, Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Banka je obavezna da podnosi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine preliminarne (bez izvršene revizije) finansijske izvještaje za svaki kvartal.

Upravno vijeće Banke, koje se sastoji od pet članova, odobrava ove sažete finansijske izvještaje; a Uprava Banke, koja se sastoji od četiri člana, odgovorna je za njihovu pripremu. Članove Upravnog vijeća i Uprave Banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedavajući
mr. Ankica Kolobarić	član
mr. Šerif Isović	član
mr. Trivo Marinković	član
dr. Ljubiša Vladušić	član

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Milica Lakić	viceguverner
Želimira Raspudić	viceguverner

1. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**1.2. Računovodstvena osnova**

Finansijski izvještaji Banke se pripremaju u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (OMRS).

Ovi sažeti finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 34: „Finansijsko izvještavanje za periode tokom godine“ te se trebaju čitati zajedno sa posljednjim revidiranim finansijskim izvještajima Banke za godinu koja je završila 31. decembra 2017. („godišnji izvještaji“).

Napomene koje su date uz ove sažete finansijske izvještaje pojašnjavaju događaje i transakcije koje su važne za razumijevanje promjena u finansijskom položaju i rezultatima Banke u odnosu na zadnje revidirane godišnje izvještaje.

Sažeti finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa istim računovodstvenim politikama koje su korištene prilikom pripreme godišnjih izvještaja, osim za promjene politika opisane u Napomeni 2 ovih sažetih finansijskih izvještaja. Promjene računovodstvenih politika, sa primjenom od 1. januara 2018. godine, su rezultat implementacije MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ i promjene računovodstvene politike za monetarno zlato u skladu sa MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i ispravke grešaka“.

Kako je navedeno u Napomeni 2, Banka je primijenila promjene računovodstvenih politika ne ispravljajući uporedne podatke za 2017. godinu. Napomena 4 ovih sažetih finansijskih izvještaja daje pregled uticaja promjena računovodstvenih politika na izvještaj o finansijskom položaju Banke na dan 1. januar 2018. godine.

Na dan 1. januar 2018. godine Banka je promijenila prezentovanje određenih pozicija u finansijskim izvještajima i reklasifikovala određene iznose.

U poslovanju Banke u periodu koji je predmet izvještavanja nisu postojale ciklične niti periodične poslovne aktivnosti, sve aktivnosti su se obavljale prema predmetu i vremenu realizacije po načelu trajnosti poslovanja.

Značajne pretpostavke Uprave korištene u primjeni računovodstvenih politika Banke i osnove neizvjesnosti procjena iste su kao i one opisane u godišnjim izvještajima, osim novih pretpostavki i procjena vezanih uz primjenu MSFI 9 koje su opisane u Napomeni 2.

1.3. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Sažeti finansijski izvještaji Banke prikazani su u državnoj valuti Bosne i Hercegovine koju predstavlja konvertibilna marka (KM). Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu hiljadu (ukoliko nije drugačije navedeno).

Službeni kurs KM prema euru (EUR) određen je Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR. Prema Zakonu, Banka je dužna da bez restrikcija kupuje i prodaje KM za EUR, unutar teritorije Bosne i Hercegovine, po definisanom kursu.

Srednji kursevi ostalih najznačajnijih valuta Banke na dan 30. septembar 2018. godine iznosili su:

Srednji kurs:	30. septembar 2018.	31. decembar 2017.	30. septembar 2017.
	KM	KM	KM
USD	1,689556	1,63081	1,656641
SDR	2,357362	2,322489	2,341324

Kako je navedeno u Napomeni 2.2., fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom kursu KM na izvještajni datum i mjeri se po zadnjoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata (Oz) na izvještajni datum, preuzetoj s Reutersa. Vrijednost unce monetarnog zlata na dan 30. septembar 2018. godine iznosi 2.008 KM po unci.

1.4. Mjerenje fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prenos neke obaveze u urednoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerenja, nezavisno od toga da li je ona vidljiva direktno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja.

Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveze, Banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

1. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)**1.4. Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)**

Pored toga, za potrebe finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti je kategorizovano na Nivo 1, 2 ili 3, u zavisnosti od stepena dostupnosti ulaznih podataka za mjerenje fer vrijednosti, kao i značaja koji ulazni podaci imaju na mjerenje fer vrijednosti u cjelini, kako slijedi:

- Ulazni podaci Nivoa 1 su (neusklađene) cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obavezu koje su Banci dostupne na datum mjerenja.
- Ulazni podaci Nivoa 2 su ulazni podaci, osim kod kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, koji su dostupni za predmetnu imovinu, odnosno obavezu, bilo direktno bilo indirektno.
- Ulazni podaci Nivoa 3 su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obavezi koji nisu dostupni.

Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke prikazano je u Napomeni 14.

2. PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike opisane u nastavku primijenjene su od 1. januara 2018. godine, a po osnovu implementacije MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ i promjene računovodstvene politike za monetarno zlato u skladu sa MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i ispravke grešaka“. Kako je dopušteno navedenim standardima, Banka nije prepravljala uporedne podatke u finansijskim izvještajima. Napomena 4 daje pregled uticaja promjena računovodstvenih politika na iznose u izvještaju o finansijskom položaju na dan 1. januar 2018. godine.

2.1. Sažetak promjena računovodstvenih politika za finansijsku imovinu po MSFI 9*Poslovni model*

Poslovni model Banke označava način na koji Banka upravlja svojom finansijskom imovinom sa ciljem prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Izborom poslovnog modela Banka se opredjeljuje da priliv gotovine ostvari prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, prodajom finansijske imovine ili njihovim kombinovanjem.

U poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ klasifikuje se finansijska imovina koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka.

U poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje“ klasifikuje se finansijska imovina koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka i prodajom.

U ostale poslovne modele klasifikuje se finansijska imovina koja se stiće radi ostvarenja novčanog priliva njenom prodajom.

Karakteristike ugovornih novčanih tokova

Za potrebe klasifikacije finansijske imovine, Banka mora odrediti da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Glavnica je generalno fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. Kamata se sastoji od naknade za vremensku vrijednost novca, kreditnog rizika povezanog sa nepodmirenim iznosom glavnice tokom određenog perioda i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Priznavanje, klasifikacija i mjerenje finansijske imovine

Prilikom početnog priznavanja, sva finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem finansijske imovine se dodaju fer vrijednosti finansijske imovine, kada je primjenjivo, pri početnom priznavanju.

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina Banke se klasifikuje kao finansijska imovina koja se naknadno mjeri po amortizacionom trošku ili kao finansijska imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Klasifikacija finansijske imovine Banke zavisi od poslovnog modela koji je Banka odredila za upravljanje određenom kategorijom finansijske imovine i ugovornih novčanih karakteristika finansijske imovine.

2. PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**2.1. Sažetak promjena računovodstvenih politika za finansijsku imovinu po MSFI 9 (nastavak)**

Banka je donijela neopozivi izbor kako bi prikazala u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti naknadne promjene fer vrijednosti ulaganja u vlasničke vrijednosne papire i početno su priznati po trošku sticanja za koju Banka smatra da odgovara njenoj fer vrijednosti.

Metoda efektivne kamatne stope

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog vijeka trajanja finansijske imovine ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili na amortizovani trošak finansijske obaveze.

Kod izračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje očekivane novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijske imovine, ali isključujući očekivane kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i plaćene ili primljene iznose između Banke i druge strane koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve druge diskonte ili premije.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda koju Banka koristi u izračunu amortizovanog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze i pri alociranju i priznavanju prihoda ili rashoda od kamata u dobit ili gubitak tokom određenog perioda.

Finansijska imovina koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se naknadno mjeri po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost tokom perioda držanja finansijske imovine do njenog dospjeća.

Efekti naknadnih mjerenja se iskazuju kao prihodi od kamata, odnosno rashodi od kamata, u dobit ili gubitak u periodu kada su nastali.

Finansijska imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koristeći metod efektivne kamatne stope za prihode i rashode od kamata na bruto knjigovodstvenu vrijednost i usklađuje se sa fer vrijednosti ove finansijske imovine na izvještajne datume tokom držanja finansijske imovine.

Efekti naknadnih mjerenja se iskazuju kao prihodi od kamata, odnosno rashodi od kamata, u dobit ili gubitak u periodu kada su nastali.

Efekti usklađivanja fer vrijednosti finansijske imovine koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

Fer vrijednost se izračunava korištenjem objavljenih kotacija na aktivnim tržištima sa zvaničnih servisa.

Vlasnički vrijednosni papiri

Vlasnički vrijednosni papiri u posjedu Banke nisu predmet transakcija na aktivnim tržištima zbog svojih specifičnih karakteristika. Za vlasničke vrijednosne papire se ne vrši obračun umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke. Banka godišnje utvrđuje fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira. Vlasnički vrijednosni papiri početno su priznati po trošku sticanja. Prihodi od dividendi se priznaju u dobit ili gubitak u periodu u kojem su nastali.

*Umanjenje vrijednosti finansijske imovine**Obim*

Banka primjenjuje trofazni model za mjerenje umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke koristeći pristup očekivanih kreditnih gubitaka, kako je to zahtijevano MSFI 9. Primjenjuje se za sljedeće kategorije finansijskih instrumenata koji se ne mjere kroz dobit ili gubitak:

- finansijska imovina po amortizovanom trošku i
- dužnički vrijednosni papiri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijska imovina se kreće unutar tri faze koje su bazirane na promjeni kreditnog rizika od datuma početnog priznavanja.

2. PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Sažetak promjena računovodstvenih politika za finansijsku imovinu po MSFI 9 (nastavak)

Model umanjenja na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka

1. Faza 1 – Prilikom inicijalnog priznavanja, sva finansijska imovina, za koju je ocijenjeno da se mora vršiti umanjenje vrijednosti, prema MSFI 9, je alocirana u fazu 1 i zahtijeva obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Za finansijsku imovinu koja se nalazi u fazi 1, računaju se 12-mjesečni očekivani kreditni gubici koristeći vjerovatnoću gubitka za narednih 12 mjeseci.
2. Faza 2 – Ukoliko dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na početno priznavanje, finansijska imovina prelazi u fazu 2. Za finansijsku imovinu u fazi 2, vrši se obračun očekivanog kreditnog gubitka za cjeloživotno razdoblje, baziran na vjerovatnoći gubitka za preostali procijenjeni životni vijek finansijske imovine.
3. Faza 3 – Kriterij za prelazak u fazu 3 je dodjeljivanje statusa gubitka finansijske imovine. Obračun očekivanog kreditnog gubitka se vrši na sličan način kao i u fazi 2.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Vjerovatnoća neispunjenja obaveza, izloženost u slučaju gubitka i stepen gubitka u slučaju neispunjenja obaveza su inputi koji se koriste za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka i modelirani su na osnovu makroekonomskih varijabli koje su najbliže povezane sa kreditnim gubicima u portfoliju.

Očekivani kreditni gubici su diskontovani proizvod vjerovatnoće neispunjenja obaveza, izloženosti i stepena gubitka u slučaju neispunjenja obaveza koji se definišu kako slijedi:

- Vjerovatnoća neispunjenja obaveza predstavlja procjenu vjerovatnoće da izdavalac neće biti u mogućnosti da ispunji svoje obaveze po osnovu duga u određenom vremenskom periodu.
- Izloženost predstavlja knjigovodstvenu vrijednost finansijskog instrumenta, odnosno knjigovodstveno stanje, na dan inicijalnog priznavanja ili na izvještajni datum.
- Gubitak u slučaju neispunjenja obaveza predstavlja procjenu procentualne izloženosti izdavaocu koji se u slučaju neispunjenja neće moći naplatiti. Za ovaj parametar, Banka koristi konstantnu vrijednost u skladu sa članom 161. Uredbe 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26.06.2013. godine.

Uključivanje budućih informacija

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka za svaku fazu i procjena značajnih povećanja kreditnog rizika uzima u obzir informacije iz prošlosti i sadašnjosti, kao i razumne prognoze budućih događaja i ekonomskih uslova.

Za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka, Banka koristi dugoročni kompozitni kreditni rejting. Kompozitni kreditni rejting predstavlja prosjek nivoa postojećih kreditnih rejtinga dodijeljenih određenom emitentu od strane najmanje dvije od tri rejting agencije (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's). S ciljem uključivanja makroekonomskih predviđanja u model izračunavanja očekivanih kreditnih gubitaka, Banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga za pojedine instrumente koje ima u portfoliju, i to na način da u svoj model inkorporira predviđanje smjera kretanja rejtinga: pozitivno, stabilno, negativno.

Procjena značajnog povećanja kreditnog rizika

Na svaki izvještajni datum, Banka procjenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta početnog priznavanja. Procjena se vrši komparacijom rizika neispunjenja obaveza od datuma izvještavanja do datuma početnog priznavanja za preostali očekivani životni vijek. Kreditni rizik finansijskog instrumenta se smatra niskim ako je niska vjerovatnoća neispunjenja obaveza ili dužnik ima značajan kapacitet da uredno vraća svoje ugovorne novčane obaveze, kratkoročno i dugoročno. Banka smatra da niski kreditni rizik imaju sve izloženosti koje imaju vrijednost kompozitnog rejtinga AA minus (AA-) ili bolji.

Finansijski instrument se dislocira iz faze 1 ukoliko se smatra da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i prelazi u fazu 2 ukoliko plaćanje kasni 30 dana, odnosno u fazu 3 ukoliko plaćanje kasni 90 dana. Osim navedenih kriterija dužine kašnjenja, Banka pri odlučivanju o alokaciji individualnih finansijskih instrumenata u fazu 2 procjenjuje da li se radi o značajnom povećanju kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike. U slučaju da je došlo do smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga za više od dva podioka u odnosu na datum inicijalnog priznavanja i/ili do smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga ispod investibilnog nivoa kompozitnog kreditnog rejtinga, tj. ispod ocjene BBB minus (BBB-)

2. PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**2.1. Sažetak promjena računovodstvenih politika za finansijsku imovinu po MSFI 9 (nastavak)**

vrši se transfer izloženosti u fazu 2. Izloženost se može vratiti iz faze 2 u fazu 1 ukoliko su otklonjeni uzroci koji su doveli do transfera u fazu 2, i to minimalno 90 dana nakon otklanjanja uzroka.

Prezentacija rezervacija za očekivane kreditne gubitke u izvještaju o finansijskom položaju

- za finansijsku imovinu koja se mjeri po amortizovanom trošku kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine;
- za dužničke vrijednosne papire mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit rezervacije se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti unutar pozicije kapitala i rezervi.

Dobitak ili gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje u dobit ili gubitak, nezavisno od naknadnog mjerenja finansijske imovine.

Definicija statusa neispunjavanja obaveza

Banka smatra da je finansijski instrument u statusu neispunjenja obaveza kada jedan ili više slučajeva umanjenja vrijednosti koji su nastupili nakon datuma početnog priznavanja imaju negativan uticaj na procijenjene buduće gotovinske tokove instrumenta. Kriteriji za status neispunjavanja obaveza su objektivni dokazi umanjenja vrijednosti, i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta vrijednosnog papira,
- kršenje ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po obavezama glavnice i kamate,
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uslova servisiranja obaveza po osnovu duga proizašlog iz finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta,
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidacije ili drugi oblik finansijske reorganizacije,
- nedostatak aktivnog tržišta za trgovanje.

Pored navedenih kriterija, ukoliko plaćanje kasni 90 dana, onda finansijski instrument prelazi u fazu defaulta.

Reklasifikacija

U slučaju da Banka reklasifikuje finansijsku imovinu, reklasifikacija se primjenjuje prospektivno od datuma reklasifikacije.

Ako se finansijska imovina reklasificira izvan kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortizacionom trošku, akumulirani dobitak ili gubitak u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se koristi za prilagođavanje fer vrijednosti finansijske imovine i to postaje amortizirani trošak na datum reklasifikacije.

Ako se finansijska imovina reklasificira izvan kategorije mjerenja po amortizacionom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, razlika između fer vrijednosti finansijske imovine i njene bruto knjigovodstvene vrijednosti priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti na datum reklasifikacije.

Prestanak priznavanja

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku, zatečeni saldo po osnovu umanjenja vrijednosti na datum prestanka priznavanja zatvara se preko dobiti ili gubitka perioda.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobitak ili gubitak ranije priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prenosi se iz kapitala u dobit ili gubitak perioda.

2.2. Sažetak promjena računovodstvenih politika za monetarno zlato

Monetarno zlato je dio deviznih rezervi Banke i klasifikovano je kao finansijska imovina. Banka je preispitala postojeću računovodstvenu politiku za monetarno zlato i promijenila računovodstveni tretman monetarnog zlata, sa primjenom od 1. januara 2018. godine, kako slijedi:

Monetarno zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove koji se direktno mogu pripisati sticanju zlata. Nakon početnog priznavanja, monetarno zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti.

2. PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**2.2. Sažetak promjena računovodstvenih politika za monetarno zlato (nastavak)**

Nerealizovani dobiti i gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti, a odnose se na promjene u cijeni monetarnog zlata, priznaju se na računu revalorizacijskih rezervi u okviru ostale sveobuhvatne dobiti.

U slučaju da nerealizovani gubici prelaze iznos revalorizacijske rezerve za monetarno zlato po proteku poslovne godine, Banka će odbiti taj iznos od neto dobiti raspoložive za distribuciju za taj period.

Prilikom prodaje zlata, nerealizovani dobiti i gubici iz ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom kursu KM na izvještajni datum i mjeri se po zadnjoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata (Oz) na izvještajni datum, preuzetoj s Reutersa.

3. BUDUĆE PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka pažljivo prati nove računovodstvene standarde i izmjene postojećih standarda koje izdaje OMRS te vrši procjenu uticaja usvajanja novih i izmijenjenih računovodstvenih standarda na finansijske izvještaje Banke. Osim primjene MSFI 9 na dan 1. januar 2018. godine i promjene računovodstvene politike za monetarno zlato, nije bilo značajnih unapređenja računovodstvenih politika u odnosu na politike koje su se koristile u izradi posljednjih godišnjih izvještaja.

4. UTICAJ PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**4.1. Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine**

Banka je primijenila zahtjeve za klasifikacijom i mjerenjem te zahtjeve za izračunom očekivanih kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu po MSFI 9 kao i promjenu računovodstvene politike za monetarno zlato ne prepravljajući uporedne podatke. Efekti promjena računovodstvenih politika su priznati na poziciji Generalnih rezervi (zadržane dobiti) Banke.

Efekti primjene MSFI 9 na knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na dan 1. januar 2018. godine vezani su većinom za nove zahtjeve za umanjnjenjem vrijednosti, kao što je opisano dalje u tekstu.

Sljedeća tabela i prateća objašnjenja daju uporedbu početnih kategorija klasifikacije po MRS-u 39 i novih kategorija klasifikacije po MSFI 9 za svaku grupu finansijske imovine Banke na dan 1. januar 2018. godine.

(u hiljadama KM)

Finansijska imovina	Početna klasifikacija po MRS-u 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	Početna knjigovodstvena vrijednost po MRS-u 39	Nova knjigovodstvena vrijednost po MSFI 9	Referenca
Strana valuta u gotovini	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	236.402	236.402	(A)
Depoziti kod inostranih banaka	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	2.698.650	2.697.015	(B)
Specijalna prava vučenja u MMF-u	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	1.531	1.531	(C)
Dužnički vrijednosni papiri	Raspoloživo za prodaju	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	6.202.071	7.473.857	(D)
Dužnički vrijednosni papiri	Držano do dospijeca	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.214.062	-	(E)
Vlasnički vrijednosni papiri	Raspoloživo za prodaju	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neopoziv izbor	27.813	27.813	(F)
Ostala finansijska imovina	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	2.746	2.716	(G)
UKUPNO			10.383.275	10.439.334	

4. UTICAJ PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**4.1. Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine (nastavak)**

(A) Strana valuta u gotovini se, i po MRS-u 39 i po MSFI 9, vodi po amortizovanom trošku i ima isti računovodstveni tretman zbog svojih karakteristika.

(B) Depoziti kod inostranih banaka koji su početno bili klasifikovani kao krediti i potraživanja po MRS-u 39, sada su klasifikovani u finansijsku imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku.

(C) Specijalna prava vučenja u MMF-u koji su početno bili klasifikovani kao krediti i potraživanja po MRS-u 39, sada su klasifikovani u finansijsku imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku.

(D) Dužnički vrijednosni papiri su bili klasifikovani kao raspoloživi za prodaju po MRS-u 39. Banka je klasifikovala vrijednosne papire u finansijsku imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

(E) Dužnički vrijednosni papiri su bili klasifikovani kao držani do dospijeća po MRS-u 39. Banka je klasifikovala vrijednosne papire u finansijsku imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

(F) Za vlasničke vrijednosne papire koji su bili klasifikovani kao raspoloživi za prodaju, Banka je napravila neopozivi izbor kako bi naknadne promjene fer vrijednosti iskazala kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Vlasnički vrijednosni papiri nemaju aktivno tržište.

(G) Ostala finansijska imovina koja je bila klasifikovana kao krediti i potraživanja po MRS-u 39, klasifikovana je u finansijsku imovinu po amortizovanom trošku.

Sljedeća tabela daje pregled računovodstvenog tretmana i vrijednosti monetarnog zlata do 31. decembra 2017. godine i od 1. januara 2018. godine.

(u hiljadama KM)

Promjena računovodstvene politike za monetarno zlato

Početno priznavanje	Naknadno mjerenje	Valuta iskazivanja	Efekti naknadnog mjerenja	Važeća politika	Knjigovodstvena vrijednost
Fer vrijednost	Fer vrijednost	USD	Kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tokom držanja	do 31. decembra 2017.	203.908
Fer vrijednost	Fer vrijednost	EUR	Kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tokom godine, a u slučaju negativnog salda na kraju godine, iznos negativnog salda se priznaje u dobit ili gubitak	od 1. januara 2018.	203.858

Vrijednost finansijske imovine Banke na dan 31. decembar 2017. godine i na dan 1. januar 2018. godine data je u sljedećoj tabeli:

(u hiljadama KM)

Kategorije finansijske imovine	31. decembar 2017.	1. januar 2018.
Finansijska imovina po MRS 39 / MSFI 9	10.383.275	10.439.334
Monetarno zlato	203.908	203.858
UKUPNO	10.587.183	10.643.192

4. UTICAJ PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**4.1. Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine (nastavak)**

Sljedeća tabela daje prikaz knjigovodstvenih vrijednosti finansijske imovine u skladu sa MRS-om 39 i MSFI 9, kao i uticaj primjene MSFI 9 po klasama finansijske imovine.

(u hiljadama KM)

	Prilagođavanje po MSFI 9			Usklađivanje nove knjigovodstvene vrijednosti po MSFI 9
	Klasifikacija	Mjerenje	Umanjenje	
Depoziti kod inostranih banaka				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				2.698.650
Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	-	-	(1.635)	(1.635)
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	-	-	(1.635)	2.697.015
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				6.202.071
Reklasifikacija u:				
Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(6.202.071)	-	-	(6.202.071)
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	(6.202.071)	-	-	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				-
Reklasifikacija iz:				
Raspoloživo za prodaju	6.202.071	-	-	6.202.071
Držano do dospeljeća	1.214.062	57.724	-	1.271.786
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	7.416.133	57.724	-	7.473.857
Finansijska imovina držana do dospeljeća				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				1.214.062
Reklasifikacija u:				
Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(1.214.062)	-	-	(1.214.062)
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	(1.214.062)	-	-	-
Ostala finansijska imovina				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				2.746
Reklasifikacija u:				
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	(2.746)			(2.746)
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	(2.746)			-
Finansijska imovina po amortizovanom trošku				
Po MRS-u 39 na dan 31. decembar 2017.				-
Reklasifikacija iz:				
Kredit i potraživanja	2.746		(30)	2.716
Po MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	2.746		(30)	2.716
Uticaj MSFI 9 na finansijsku imovinu na dan 1. januar 2018.	-	57.724	(1.665)	56.059

4. UTICAJ PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**4.1. Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje primjenu nove računovodstvene politike za monetarno zlato na dan 1. januar 2018. godine:

(u hiljadama KM)

	Klasifikacija	Mjerenje	Umanjenje	Nova knjigovodstvena vrijednost
Monetarno zlato				
Na dan 31. decembar 2017.				203.908
Primjena nove računovodstvene politike – kursne razlike	-	-	(50)	(50)
Na dan 1. januar 2018.	-	-	(50)	203.858

U nastavku je prikazan uticaj MSFI 9 i nove računovodstvene politike za monetarno zlato na finansijsku imovinu Banke:

(u hiljadama KM)

Uticaj MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	56.059
Uticaj primjene nove računovodstvene politike za monetarno zlato	(50)
UKUPNO	56.009

Sljedeća tabela prikazuje uticaj prelaska na primjenu MSFI 9 i promjene računovodstvene politike za monetarno zlato na početno stanje generalnih rezervi (zadržane dobiti) i rezervi fer vrijednosti:

(u hiljadama KM)

Uticaj primjene MSFI 9 i promjene računovodstvene politike na početna stanja

Generalne rezerve (zadržana dobit)	
Priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka po MSFI 9	(5.955)
Primjena nove metode efektivne kamatne stope po MSFI 9	9.079
Primjena nove računovodstvene politike za monetarno zlato-fer vrijednost	(39.551)
Primjena nove računovodstvene politike za monetarno zlato-kursne razlike	(50)
Uticaj na dan 1. januar 2018.	(36.477)
Rezerve fer vrijednosti	
Reklasifikacija finansijske imovine držane do dospelja u finansijsku imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	57.724
Primjena nove metode efektivne kamatne stope po MSFI 9	(9.079)
Rezervacije za očekivane kreditne gubitke za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	4.290
Primjena nove računovodstvene politike za monetarno zlato	39.551
Uticaj na dan 1. januar 2018.	92.486

U nastavku je prikazan uticaj MSFI 9 i nove računovodstvene politike za monetarno zlato na kapital Banke:

(u hiljadama KM)

Uticaj MSFI 9 na dan 1. januar 2018.	56.059
Uticaj primjene nove računovodstvene politike za monetarno zlato	(50)
UKUPNO	56.009

Finansijske obaveze su bile klasifikovane kao „ostale finansijske obaveze“ po MRS-u 39 i mjerene po amortizovanom trošku. Njihov tretman po MSFI 9 je ostao nepromijenjen.

5. NETO PRIHOD OD KAMATA

(u hiljadama KM)	Za period			
	01/01 – 30/09/2018.	01/07- 30/09/2018.	01/01 – 30/09/2017.	01/07- 30/09/2017.
Prihod od kamata ostvaren po osnovu:				
- finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (neto)	21.373	7.193	-	-
- finansijske imovine raspoložive za prodaju (neto)	-	-	12.785	4.117
- ulaganja koja se drže do dospeljeća (neto)	-	-	9.389	3.203
- depozita kod inostranih banaka	24	11	12	5
- ostalo	17	5	9	3
	21.414	7.209	22.195	7.328
Efekte negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine po osnovu:				
- oročenih depozita kod inostranih banaka	(6.282)	(2.166)	(6.648)	(2.029)
- depozita po viđenju kod inostranih banaka	(1.692)	(578)	(2.024)	(775)
	(7.974)	(2.744)	(8.672)	(2.804)
Efekte negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka	4.270	1.451	3.124	1.112
Neto prihod od kamata	17.710	5.916	16.647	5.636

Prosječna negativna kamatna stopa na depozite investirane kod inostranih banaka u periodu 01/01-30/09/2018. godine iznosila je 0,42% (u periodu 01/01-30/09/2017. godine iznosila je u negativnom iznosu 0,43%).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na investirane dužničke vrijednosne papire po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u periodu 01/01-30/09/2018. godine iznosila je 0,36%.

Prosječna stopa efektivnog prinosa na investirane vrijednosne papire raspoložive za prodaju u periodu 01/01-30/09/2017. godine iznosila je 0,39%.

Prosječna stopa efektivnog prinosa na ulaganja koja se drže do dospeljeća u periodu 01/01-30/09/2017. godine iznosila je 1,04%.

Od 1. jula 2016. godine osnovicu za obračun obavezne rezerve komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira na to u kojoj se valuti sredstva izraze. Također, utvrđena je jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% koju Banka primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve.

Na iznos sredstava obavezne rezerve Banka ne obračunava naknadu, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknada koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka.

Efekte negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa na oročena sredstva i sredstva na tekućim računima, a koje se, u skladu s aktuelnim tržišnim uslovima, nisu mogle izbjeći.

Efekte negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava iznad obavezne rezerve, a koja je u izvještajnim periodima iznosila 0,20%.

6. NETO PRIHOD OD PROVIZIJA I NAKNADA

	Za period			
(u hiljadama KM)	01/01 - 30/09/2018.	01/07 - 30/09/2018.	01/01 - 30/09/2017.	01/07 - 30/09/2017.
Prihod od provizija i naknada:				
- od domaćih komercijalnih banaka	11.866	4.036	10.706	3.917
- od usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	858	272	803	321
	12.724	4.308	11.509	4.238
Rashod od provizija i naknada:				
- transakcije sa bankama u inostranstvu	(473)	(159)	(413)	(150)
	(473)	(159)	(413)	(150)
Neto prihod od provizija i naknada	12.251	4.149	11.096	4.088

7. NETO (GUBICI) OD UMANJENJA

	Za period	
(u hiljadama KM)	01/01 – 30/09/2018.	01/07- 30/09/2018.
Dobici po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka:		
- od finansijske imovine koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	10.014	4.319
- od depozita kod inostranih banaka	6.348	3.137
- od ostale finansijske imovine	54	34
- od specijalnih prava vučenja u MMF-u	2	1
	16.418	7.491
Gubici po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka:		
- od finansijske imovine koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(18.681)	(3.619)
- od depozita kod inostranih banaka	(6.755)	(2.446)
- od ostale finansijske imovine	(29)	(10)
- od specijalnih prava vučenja u MMF-u	(2)	(1)
	(25.467)	(6.076)
Neto (gubici) od umanjenja	(9.049)	1.415

U periodu 01/01-30/09/2017. godine Banka nije imala gubitke i dobitke po osnovu umanjenja vrijednosti finansijske imovine po MRS-u 39.

8. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA

Depoziti kod inostranih banaka, analizirani prema preostaloj ročnosti, dati su kako slijedi:

(u hiljadama KM)	30. septembar 2018.	31. decembar 2017.
Depoziti po viđenju	597.797	671.583
Do mjesec dana	670.048	993.768
Od jednog do dva mjeseca	156.045	136.200
Od dva do tri mjeseca	292.078	449.303
Od tri do četiri mjeseca	582.332	117.154
Od četiri do dvanaest mjeseci	329.289	330.642
Ukupno oročeni depoziti	2.029.791	2.027.067
Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(2.043)	-
UKUPNO	2.625.545	2.698.650

9. DUŽNIČKI INSTRUMENTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit predstavljaju kvalitetne dužničke vrijednosne papire sa visokim stepenom utrživosti i likvidnosti, kreditnog rejtinga od AAA do BBB. Portfolio se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira sa fiksnom kamatnom stopom, koje izdaju vlade stranih država. Na dan 30. septembar 2018. godine svi dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR valuti.

Rezervacije za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit iznose 12.678 hiljada KM na dan 30. septembar 2018. godine (pogledati Napomenu 13).

10. REZERVE FER VRIJEDNOSTI

Komponente rezervi fer vrijednosti date su kako slijedi:

(u hiljadama KM)	30. septembar 2018.	1. januar 2018.	31. decembar 2017.
Rezerve fer vrijednosti – dužnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju	-	-	93.118
Rezerve fer vrijednosti – vlasnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju	-	-	2
Rezerve fer vrijednosti – dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:	96.739	146.053	-
- promjene tržišnih cijena	84.061	141.763	-
- rezervacije za očekivane kreditne gubitke	12.678	4.290	-
Rezerve fer vrijednosti – vlasnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2	2	-
Revalorizacijske rezerve za monetarno zlato (2017: rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato)	(11.102)	-	(39.551)
UKUPNO	85.639	146.055	53.569

11. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, strana valuta u gotovini, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti sa rokom dospelja do tri mjeseca ili kraće od datuma sticanja i specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu.

(u hiljadama KM)	30. septembar 2018.	30. septembar 2017.
Devizni depoziti sa rokom dospelja do tri mjeseca ili kraće od datuma sticanja	787.453	1.016.163
Devizni depoziti po viđenju	597.230	598.748
Strana valuta u gotovini	249.139	218.860
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.492	1.343
Žiro računi	276	283
UKUPNO	1.635.590	1.835.397

Novac i novčani ekvivalenti na dan 1. januar 2018. godine u iznosu od 2.060.001 hiljade KM uključuju i pripadajući iznos ispravke vrijednosti po osnovu umanjenja za očekivane kreditne gubitke za depozite po viđenju i oročene depozite sa rokom dospelja do 3 mjeseca ili kraće od datuma sticanja u iznosu od 1.283 hiljade KM.

12. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine zahtijeva da ukupan iznos njene monetarne pasive nikada ne bude veći od njenih neto deviznih rezervi.

Detalji poštovanja tog pravila su sljedeći:

(u hiljadama KM)	30. septembar 2018.	31. decembar 2017.
Strana aktiva	11.561.719	10.556.624
Pasiva prema nerezidentima	1.990	1.649
Neto devizne rezerve (strana aktiva minus pasiva prema nerezidentima)	11.559.729	10.554.975
Monetarna pasiva	10.992.338	9.977.133
Neto strana aktiva (neto devizne rezerve minus monetarna pasiva)	567.391	577.842

Monetarnu pasivu Banke po Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine čine gotov novac u opticaju i domaći depoziti banaka i drugih rezidenata.

13. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Finansijska imovina Banke se uglavnom sastoji od finansijskih instrumenata koji izlažu Banku finansijskim rizicima koji uključuju kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti.

13.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik nastanka finansijskog gubitka za Banku ukoliko ugovorna strana vezano za finansijski instrument ne ispuní svoje ugovorne obaveze i za Banku proizilazi iz ulaganja u depozite u drugim bankama i ulaganja u dužničke vrijednosne papire (devizne rezerve). Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se putem odabira ugovornih strana visokog kreditnog rejtinga, dodijeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija, ograničenjem roka, kontrolisanjem obima i dinamike investiranja. Kreditni rejting se prate na dnevnoj osnovi.

13. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**13.1. Kreditni rizik (nastavak)**

Od 1. januara 2018. godine Banka je primijenila novi koncept „očekivanih kreditnih gubitaka“ u skladu sa zahtjevima MSFI 9 u upravljanju kreditnim rizikom. Kako je objašnjeno u Napomeni 2, Banka je dužna mjeriti očekivane kreditne gubitke za finansijsku imovinu koja se mjeri po amortizovanom trošku i koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Naredna tabela prikazuje kretanje vrijednosti rezervacija za očekivane kreditne gubitke u periodu 01/01-30/09/2018. godine:

(u hiljadama KM)

Klase finansijskih instrumenata	30. septembar 2018.	Smanjenje rezervacija tokom perioda	Dodatne rezervacije tokom perioda	1. januar 2018.	31. decembar 2017.
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12.678	(10.293)	18.681	4.290	-
Dužnički vrijednosni papiri	12.678	(10.293)	18.681	4.290	-
Depoziti kod inostranih banaka	2.043	(6.347)	6.755	1.635	-
Depoziti po viđenju	567	(923)	928	562	-
Oročeni depoziti	1.476	(5.424)	5.827	1.073	-
Ostala finansijska imovina	5	(54)	29	30	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	(2)	2	-	-
UKUPNO	14.726	(16.696)	25.467	5.955	-

Očekivani kreditni gubici su na dan 30. septembar 2018. godine procijenjeni na iznos 14.726 hiljada KM (na dan 1. januar 2018. godine 5.955 hiljada KM). Porast očekivanih kreditnih gubitaka (8.771 hiljadu KM) je rezultat povećanja očekivanih kreditnih gubitaka na vrijednosne papire koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Naredne dvije tabele prikazuju alociranje očekivanih kreditnih gubitaka za najznačajnije pozicije finansijske imovine Banke po fazama na dan 1. januar 2018. godine i na dan 30. septembar 2018. godine kako slijedi:

(u hiljadama KM)

	1. januar 2018.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Depoziti kod inostranih banaka	1.635	-	-
Dužnički vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	4.290	-	-

(u hiljadama KM)

	30. septembar 2018.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Depoziti kod inostranih banaka	2.043	-	-
Dužnički vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12.678	-	-

13. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

13.2. Tržišni rizik

Banka prati i upravlja valutnim i kamatnim rizikom kao osnovnim tržišnim rizicima. Valutni rizik je rizik pada vrijednosti finansijskih instrumenata denominovanih u stranoj valuti usljed promjene deviznih kurseva. Kamatni rizik je rizik pada tržišne vrijednosti finansijskih instrumenata usljed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Upravljanje tržišnim rizicima se vrši postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost valutnom riziku koja je prihvatljiva za Banku i prate se na dnevnoj osnovi. Cilj upravljanja tržišnim rizicima jeste kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, kako bi se optimizirao povrat.

13.2.1. Devizni rizik

Banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Ovo je rizik od promjene vrijednosti finansijskih instrumenata usljed promjena u deviznim kursovima. Izloženost deviznom riziku proizilazi iz aktivnosti vezanih za depozite i investicije.

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Banka osigurava strogim poštivanjem odredbi člana 34. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Investicionih smjernica Banke.

Navedenim aktima su tačno definisani limiti držanja aktive i pasive u svakoj stranoj valuti. Najveći dio novčane aktive drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama podložnim promjenama tržišnog kursa ne smije prelaziti 50% ukupnog iznosa kapitala i rezervi Banke.

Obzirom na vrlo malu izloženost deviznom riziku i zbog toga što je najznačajniji dio novčane aktive držan u EUR valuti, devizni rizik se ne smatra značajnim rizikom za Banku (Pogledati Napomenu 1.3.).

13.2.2. Kamatni rizik

Izloženost Banke tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrisana u investicijskom portfoliju. Poslovanje Banke je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim periodima ili u različitim iznosima.

Banka je izložena kamatnom riziku prilikom investiranja deviznih rezervi. Banka upravlja investicijskim portfolijom sa ciljem minimiziranja kamatnog rizika. Investicije nose različite kamatne stope, zavisno od perioda investiranja, uz maksimalan rok investiranja od jedne godine za depozite i deset godina za vrijednosne papire.

13.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brzou likvidaciji dijela aktive, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uslovi nepovoljni i, također, kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

Likvidna imovina se definiše kao ona imovina čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcione troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obavezu garantovanja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost treba biti obezbijeđena ročnom usklađenošću deviznih rezervi Banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

14. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI

Sljedeće tabele prikazuju knjigovodstvenu vrijednost i fer vrijednost finansijske imovine i obaveza, uključujući hijerarhiju fer vrijednosti:

(u hiljadama KM)

Na dan 30. septembar 2018. godine

	Knjigovodstvena vrijednost				Fer vrijednost			
	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Ostale finansijske obaveze	Ukupno	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti								
Dužnički vrijednosni papiri	8.492.787	-	-	8.492.787	-	8.492.787	-	8.492.787
Monetarno zlato (Napomena 2.2.)	192.756	-	-	192.756	192.756	-	-	192.756
Vlasnički vrijednosni papiri	27.813	-	-	27.813	-	-	27.813	27.813
Finansijska imovina koja nije mjerena po fer vrijednosti								
Strana valuta u gotovini	-	249.139	-	249.139	-	249.139	-	249.139
Depoziti kod inostranih banaka	-	2.625.545	-	2.625.545	-	2.620.645	-	2.620.645
Specijalna prava vučenja kod MMFa	-	1.492	-	1.492	-	1.492	-	1.492
Ostala finansijska imovina	-	2.186	-	2.186	-	2.186	-	2.186
FINANSIJSKA IMOVINA	8.713.356	2.878.362	-	11.591.718	192.756	11.366.249	27.813	11.586.818
Finansijske obaveze koje nisu mjerene po fer vrijednosti								
Gotov novac u opticaju	-	-	4.717.246	4.717.246	-	4.717.246	-	4.717.246
Depoziti banaka	-	-	5.437.769	5.437.769	-	5.430.527	-	5.430.527
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	-	837.323	837.323	-	836.208	-	836.208
Ostale finansijske obaveze	-	-	2.196	2.196	-	2.196	-	2.196
FINANSIJSKE OBAVEZE	-	-	10.994.534	10.994.534	-	10.986.177	-	10.986.177

U skladu sa Napomenom 2.1. Banka je za vlasničke vrijednosne papire napravila neopoziv izbor naknadnog mjerenja fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit s obzirom na to da vlasnički vrijednosni papiri ne kotiraju na aktivnom tržištu. Stoga se isti svrstavaju u Nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. Banka jednom godišnje utvrđuje fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira.

14. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

(u hiljadama KM)

Na dan 31. decembar 2017. godine

	Knjigovodstvena vrijednost					Fer vrijednost			
	Kredit i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Držano do dospijeca	Ostale finansijske obaveze	Ukupno	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti									
Dužnički vrijednosni papiri	-	6.202.071	-	-	6.202.071	-	6.202.071	-	6.202.071
Monetarno zlato	-	203.908	-	-	203.908	203.908	-	-	203.908
Ostala ulaganja	-	27.813	-	-	27.813	-	27.813	-	27.813
Finansijska imovina koja nije mjerena po fer vrijednosti									
Strana valuta u gotovini	236.402	-	-	-	236.402	-	236.402	-	236.402
Depoziti kod inostranih banaka	2.698.650	-	-	-	2.698.650	-	2.690.797	-	2.690.797
SDR kod MMF-a	1.531	-	-	-	1.531	-	1.531	-	1.531
Ulaganja koja se drže do dospijeca	-	-	1.214.062	-	1.214.062	-	1.264.030	-	1.264.030
Ostala finansijska imovina	2.746	-	-	-	2.746	-	2.746	-	2.746
FINANSIJSKA IMOVINA	2.939.329	6.433.792	1.214.062	-	10.587.183	203.908	10.425.390	-	10.629.298
Finansijske obaveze koje nisu mjerene po fer vrijednosti									
Gotov novac u opticaju	-	-	-	4.319.360	4.319.360	-	4.319.360	-	4.319.360
Depoziti banaka	-	-	-	5.033.065	5.033.065	-	5.021.274	-	5.021.274
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	-	-	624.708	624.708	-	623.244	-	623.244
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	10.510	10.510	-	10.510	-	10.510
FINANSIJSKE OBAVEZE	-	-	-	9.987.643	9.987.643	-	9.974.388	-	9.974.388

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Napomene uz Sažete finansijske izvještaje za period tokom godine koji je završio 30. septembra 2018.

15. VANBILANSNE STAVKE

Banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada Bosne i Hercegovine i inostranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva Banke, oni nisu uključeni u izvještaj o finansijskom položaju.

Također, vanbilansne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija i komercijalnih banaka za koje Banka djeluje kao agent.

Vanbilansne stavke se sastoje od:

(u hiljadama KM)	30. septembar 2018.	31. decembar 2017.
Vrijednosni papiri i sredstva trećih lica koja se drže kod inostranih banaka	95.414	43.566
Depoziti USAID-a	3.043	2.825
Depoziti nerezidenata	3.043	2.825
Depoziti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine	31.838	28.785
<i>Depoziti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na osnovu sukcesije</i>	43	41
<i>Depoziti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine – servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine</i>	14.736	12.977
<i>Depoziti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine – budžet institucija Bosne i Hercegovine</i>	1.367	758
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine</i>	15.692	15.009
Depoziti ostalih rezidenata	13.317	9.922
<i>Depoziti – penzije iz Njemačke</i>	242	247
<i>Depozitni računi banaka</i>	13.075	9.675
Depoziti rezidenata	45.155	38.707
Investicije vezane za vrijednosne papire - Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine	47.216	2.034
Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire	47.216	2.034
Obaveze za vrijednosne papire i sredstva trećih lica	95.414	43.566

ČLANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U MMF-u

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka drži MMF-ove račune broj 1 i 2 i osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine koji se izdaju za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obaveza. Banka drži SDR kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim rezervama. Banka djeluje kao fiskalni agent u ime Bosne i Hercegovine u njenim odnosima sa MMF-om, ali nije odgovorna za sredstva i obaveze vezane uz članstvo.

Konsolidovana pozicija koja slijedi prikazuje sažetak pozicija Bosne i Hercegovine kod MMF-a:

15. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

**Konsolidovana pozicija članstva Bosne i Hercegovine u MMF-u
na dan 30. septembar 2018. godine**

(u hiljadama KM)

Aktiva		
Kvota	625.172	
Držanje SDR	1.489	
Obračunata kamata na držanje SDR	3	
Ukupna aktiva	626.664	
Pasiva		
MMF-ov račun br. 1		1.563
MMF-ov račun br. 2		53
Vrijednosni papiri		1.159.065
Računi plativih troškova		1.763
Alokacija SDR		379.267
Obračunata kamata na alokaciju SDR		611
Ukupna pasiva		1.542.322
Neto članska pozicija kod MMF-a		
Obaveze Bosne i Hercegovine prema MMF-u koje uglavnom nastaju iz reotkupa i prilagođavanja vrijednosti valute	915.658	
Neto članska pozicija	915.658	
	1.542.322	1.542.322
Ukupna konsolidovana pozicija – aktiva i pasiva	1.542.322	1.542.322
MMF-ov račun br. 1	(1.563)	(1.563)
MMF-ov račun br. 2	(53)	(53)
Ukupna bruto pozicija Bosne i Hercegovine u MMF-u – aktiva i pasiva	1.540.706	1.540.706

Držanje SDR, obračunata kamata na držanje SDR, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2 odražavaju račune koji se drže u izvještaju o finansijskom položaju Banke.

Za potrebe Konsolidovane pozicije Bosne i Hercegovine u MMF-u, bruto pozicija Bosne i Hercegovine uvećana je za MMF-ove račune broj 1 i 2.

15. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)**Konsolidovana pozicija članstva Bosne i Hercegovine u MMF-u
na dan 31. decembar 2017. godine**

(u hiljadama KM)

Aktiva		
Kvota	615.924	
Držanje SDR	1.529	
Obračunata kamata na držanje SDR	2	
Ukupna aktiva	617.455	
Pasiva		
MMF-ov račun br. 1	1.540	
MMF-ov račun br. 2	53	
Vrijednosni papiri	1.205.738	
Računi plativih troškova	1.898	
Alokacija SDR	373.656	
Obračunata kamata na alokaciju SDR	447	
Ukupna pasiva	1.583.332	
Neto članska pozicija kod MMF-a		
Obaveze Bosne i Hercegovine prema MMF-u koje uglavnom nastaju iz reotkupa i prilagođavanja vrijednosti valute	965.877	
Neto članska pozicija	965.877	
	1.583.332	1.583.332
Ukupna konsolidovana pozicija – aktiva i pasiva		
MMF-ov račun br. 1	(1.540)	(1.540)
MMF-ov račun br. 2	(53)	(53)
Ukupna bruto pozicija Bosne i Hercegovine u MMF-u – aktiva i pasiva	1.581.739	1.581.739

16. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Banka u okviru svog redovnog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim licima. Imajući u vidu da je Banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovnih operacija Banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim licima.

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u sljedećim tabelama:

(u hiljadama KM)

30. septembar 2018.	Izloženost	Pasiva	Prihodi	Rashodi
Država	-	624.056	-	-
Državne institucije				
Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine	-	34.651	-	-
Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine	-	79.880	-	-
UKUPNO	-	738.587	-	-

16. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

(u hiljadama KM)

31. decembar 2017.

	Izloženost	Pasiva	Prihodi	Rashodi
Država	-	492.837	-	-
Državne institucije				
Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine	-	10.146	-	-
Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine	-	45.879	-	-
UKUPNO	-	548.862	-	-

17. ODOBRAVANJE SAŽETIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Ove sažete finansijske izvještaje odobrilo je Upravno vijeće Banke 30. oktobra 2018. godine.

Rukovodilac Odjeljenja za računovodstvo i finansije

Edis Kovačević
mr. Edis Kovačević

Predsjedavajući Upravnog vijeća

dr. Senad Softić
dr. Senad Softić